

Els límits de l'ensenyament

Amb l'arrencada del nou Govern de la Generalitat i el nomenament d'Irene Rigau com a Consellera, els mitjans de comunicació ens han ofert diverses tertúlies sobre Ensenyament.

L'Ensenyament i l'Educació són temes tan importants pel futur dels pobles, que no ens ha d'estranyar que els governs li atorguin tant protagonisme i que siguin motiu de reflexió permanent a les nostres societats occidentals.

Un dels primers gestos que ha realitzat la nova Consellera ha estat recuperar el nom que tenia la Conselleria abans de les dues darreres legislatures i el nom dels centres escolars. Tornem a tenir, doncs, Conselleria d'Ensenyament i els nois i noies de Catalunya tornen a anar a l'Escola.

Aquests dos gestos senzills, són el motiu de la reflexió que volem fer avui i que centrarem en els límits de l'Ensenyament a les etapes que es consideren bàsiques, que avui en diem "Primària" i "Secundària Obligatòria", però que al llarg de la història han rebut diferents noms.

Per entendre el que ens passa avui a l'Escola, ens hem de remuntar a la primavera pedagògica que va viure Catalunya a començament del S.XX, de la mà d'Alexandre Galí, de Manuel Ainaud, d'Artur Martorell, de Rosa Sensat, de Pere Vergés... entre molts d'altres, moment en què el nostre País, en aquest tema de l'Ensenyament, centrava l'atenció de tot el món occidental, n'era capdavanter i grans figures de tot arreu com Maria Montessori, Albert Einstein, Celestin Freinet o Édouard Claparède, venien a visitar les nostres escoles.

Va ser un moviment pedagògic que es va estendre per tot Catalunya i que volia ser el contrapunt i l'alternativa a l'escola oficial existent, que era passada de moda i tancada, tant en els seus continguts com en els propis edificis.

Es pretenia canviar la societat a través de l'Escola.

Una societat que era molt desigual i en la qual, la immensa majoria no gaudia d'unes condicions higièniques suficients, tenia una mala alimentació -per tant, una mala salut-, i no podia accedir, pràcticament, a cap mitjà cultural.

Intentar canviar aquesta societat, no era una tasca senzilla i, per aquest motiu, l'Escola va assumir unes funcions, uns programes i uns reptes que sobrepassaven, de bon tros, els límits del que fins aleshores havíem entès per ensenyament.

Els nostres pedagogs d'aquell moment, influenciats pels vents que bufaven des de França i des de la Unió Soviètica, es van proposar crear un home nou, una nova societat.

Avui som en un altre moment. La nostra societat

actual, malgrat tots els seus defectes, és més igualitària, més plural. L'exercici de la democràcia és present a la vida dels nostres nois i noies, des del seu naixement.

Les famílies tenen uns hàbits higiènics i d'alimentació molt més correctes. La vida a l'aire lliure, l'esport, l'educació física i les estades a la natura, són assequibles per a molts.

L'accés a tots els mitjans culturals: música, art, teatre, cinema, viatges, idiomes... són a l'abast d'una àmplia majoria de famílies, gràcies a un ventall de propostes que provenen des de les diferents administracions públiques i també des de la iniciativa privada i des del punt de vista econòmic, poden ser molt accessibles o fins i tot gratuïtes.

Segurament és l'hora de tornar a senyalar els límits que han de tenir els continguts escolars, de veure quina ha de ser la funció de l'Escola. Segurament és l'hora que cadascú assumeixi el paper que li correspon.

La societat no es pot desentendre del seu paper: Ha de formar bons mestres, ha de construir edificis escolars adequats, els ha de dotar dels mitjans necessaris i ha de ser la garant dels drets i dels deures dels seus nois i noies, dels seus ciutadans.

La família ha de complir el paper que li correspon: Educar als seus fills, transmetre els seus valors i en tot cas tenir dret a la màxima informació i a l'elecció de l'Escola.

L'Escola ha de replantejar-se, també, el seu paper.

Segons la nostra opinió personal: En un marc de civilitat i en un entorn que ha de ser el més bonic possible, ha d'ensenyar, ha de preparar bé als alumnes d'acord amb el coneixement científic que tenim a la nostra societat. Ha de recuperar el valor de la Ciència i ha d'aconduir als nois i a les noies a les fonts directes del saber, perquè siguin capaços de reflexionar i de prendre les seves pròpies decisions.

Ha d'esporgar els continguts i centrar-se, a cada una de les matèries bàsiques, en el coneixement científic que tenim com a resultat de la nostra tradició i de la nostra trajectòria.

Si ho fem així, caminarem cap a la racionalitat i, per tant, cap a l'autèntica convivència i cap a una societat democràtica, plural, tolerant, que hem de reivindicar com el nostre patrimoni més preuat.

L'Escola també ha de recuperar i transmetre amb força els valors de l'esforç, del treball i de la responsabilitat perquè són les úniques eines que ens permetran forjar una societat més competent i més lliure.

Isabel Valls i Bassa

